

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil student: Petr Holuša

Název práce: Čína jako největší zahraniční držitel amerických státních dluhopisů: analýza dopadů na zahraniční politiku USA

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Petr Holuša se ve své práci zabývá aktuálním tématem potenciálního ovlivnění zahraniční politiky USA v důsledku vlastnictví amerických dluhopisů Čínou. Autor nejprve ukazuje, že toto ovlivnění je teoreticky možné a uvádí i konkrétní historické příklady. Poté si vytyčil několik oblastí důležitých pro americko-čínské vztahy a analyzoval, zda můžeme pozorovat souvislost mezi zvyšujícím se vlastnictvím amerických dluhopisů a konkrétními kroky americké administrativy, které by naznačily ovlivnění směrem k čínskému postoji. Nakonec autor dochází k závěru, že takto přímočarý vztah nalézt nelze a nedá se tedy říci, že by Čína vyvíjela v důsledku vlastnictví dluhopisů na Spojené státy politický nátlak.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce se zabývá poměrně komplikovanou problematikou nepřímého ovlivňování zahraniční politiky. Autor si klade aktuální a mediálně atraktivní otázku, kterou se nicméně snaží zodpovědět pomocí analytických nástrojů. Struktura práce je poměrně logická, vede od obecnějších otázek ke zkoumání konkrétních oblastí americko-čínských vztahů. Jsou využity relevantní aktuální prameny i přílohy.

Z metodologického hlediska by práci prospělo jasnější vymezení hledané kauzality, tj. proč by zrovna vlastnictví dluhopisů a ne jiné faktory měly mít zásadní vliv na formování americko-čínských vztahů. Lépe odůvodnit by šlo i jednotlivé vybrané klíčové oblasti – například kapitola o ekonomických vztazích zahrnuje velmi široké spektrum dat a vazeb, kapitola o lidských právech se omezuje na jedinou, ač významnou epizodu. Sám autor přiznává, že analýza předvolebních projevů nám toho zase tolik neřekne, neboť kandidáti se mohou profilovat jinak než se pak chovají ve funkci. Z tohoto pohledu by bylo vhodnější vyhodnotit například zprávy ministerstva zahraničí. Konceptně by práci pomohlo přesnější vymezení čínských zájmů – podle nich by se totiž dalo lépe pozorovat, zda se situace v americko-čínských vztazích vyvíjí podle čínských představ či nikoliv. První část práce je hodně postavená na poměrně specifickém vztahu USA a Mexika, bylo by vhodné alespoň letmo zmínit další známé případy, kdy věřitelé ovlivňovali politiku dlužníků.

Z faktického hlediska by bylo vhodné nějak zhodnotit, nakolik jsou Číňané nespokojeni se současným stavem, a jaké další prostředky mohou používat ve vztahu ke Spojeným státům. Lze uvažovat i o tezi, že hlavním cílem čínské politiky je neeskalovat napětí a soustředit se na dlouhodobé posilování vlastní ekonomiky, což se zatím daří bez ohledu na vlastnictví dluhopisů. Na str. 19 je nepřesná formulace, že došlo „ke vzájemnému čínskému a americkému konsensu“ – s největší pravděpodobností to byl spíše kompromis akceptovatelný pro obě strany. Část práce, která se věnuje důsledkům prodeje všech amerických dluhopisů Čínou, je hodně spekulativní. Obsahuje sice důležitý závěr, že by se tím Čína sama velmi poškodila, nicméně dopady na USA by mohly být výraznější. Nabídka dluhopisů by převýšila poptávku, klesla by jejich cena, což by nutně vedlo ke zvýšení úrokových sazeb a potenciálnímu vyvolání recese. Závěr práce obsahuje problematickou větu: „Vzhledem k tomu, že ekonomiky Spojených států a Číny jsou největší světové ekonomiky, které spolu úzce spolupracují, je nežádoucí, aby se Čína pokoušela ovlivňovat zahraniční politiku USA.“ Diplomacie totiž do jisté míry spočívá ve snaze ovlivnit politiku ostatních subjektů ve svůj prospěch, jde spíše o používané prostředky k tomuto cíli. Celkově však závěr práce vychází z jednotlivých částí a podává jasnou odpověď na hlavní výzkumnou otázku.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je na zpracována po formální a jazykové stránce velmi dobře a odpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci. Přesto by jí pomohla pečlivější redakce, např. „Thajwanu“ na str. 3 nebo „problematiky lidských v rámci předvolební kampaně“ na str. 22. Graf 6 má špatnou osu x. Senátor „Inhofe“ se píše „Inhofa“ (str. 23), bylo by také dobré uvést, za jakou stranu a z jakého státu je. Občas se vyskytne i stylistická chyba, např. na str. 28 „a ačkoliv je oblast lidských práv, za kterou je Čína kritizována, nedošlo v tomto případě k vyhocenějšímu konfliktu.“

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Přes výše uvedené výhrady a připomínky se jedná o zodpovědně zpracovanou bakalářskou práci, jejíž silnou stránkou je jasně formulovaná výzkumná otázka, na kterou autor poskytuje po relevantní analýze uspokojivou odpověď – opravdu nelze zjednodušeně tvrdit, že vlastnictví amerických dluhopisů umožňuje Číně ovlivňovat politiku USA.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Není vlastnictví amerických dluhopisů pro Čínu nakonec nevýhodné? Její nákupy přispívají k udržení nízké inflace v USA a vysoké hodnoty dolaru ve světě.

Jaké další významné faktory přispívají ke snaze obou států nevyhrocovat vzájemné konflikty?

Jaké další případy prokázaného ovlivňování politiky dlužníka věřitelem známe kromě případu USA a Mexika? V čem je situace Číny a USA jiná?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

Datum: 9.6. 2013

Podpis: Kryštof Kozák